

Trivselsskema "Opkvalificering af den tidlige indsats"

Formål med trivselsskemaet

I den tidlige opsporing af børn som kan have brug for særlig opmærksomhed og støtte, er det centralt, at de fagprofessionelle i sundhedspleje, dagtilbud og skoler løbende er opmærksomme på de enkelte børns trivsel, også selvom de ikke umiddelbart udviser tegn på manglende trivsel. Al forskning viser, at de begyndende tegn på manglende trivsel hos et barn ofte overses, selv blandt de professionelle som dagligt omgås børnene.

Trivselsskemaet har til formål at støtte de professionelle i sundhedspleje, dagtilbud og skoler i den løbende systematiske observation af de enkelte børns trivsel for at sikre, at tidlig opsporing bliver en naturlig del af det professionelle arbejde.

Målet er, at eventuelle tegn på begyndende vanskeligheder ses på et tidligt tidspunkt i problemudviklingen af de nære professionelle, som omgås barnet dagligt. Dermed bliver det muligt at sætte tidligt ind over for børn, der ikke trives eller udvikler sig som forventet.

Trivselsskemaet støtter såvel den individuelle som den kollektive iagttagelse og analyse af det enkelte barns trivsel og udvikling.

Forældrene delagtiggøres i udfyldelsen af skemaet, så man sikrer, at deres iagttagelser indgår i observationen af barnets situation, især hvis der er tegn på, at et barn ikke trives.

Sådan gør man

De professionelle i sundhedspleje, dagtilbud og skoler udfylder et skema for alle de børn, de er i daglig kontakt med. Skemaet udfyldes regelmæssigt fx hver tredje måned. På basis af skemaet drøftes de enkelte børn med de andre professionelle, som man indgår i arbejdsfællesskab med (de andre pædagoger, de andre sundhedsplejersker, de andre lærere m.m.) med særligt fokus på de børn, som udviser tegn på manglende trivsel i større eller mindre grad.

Der udarbejdes et fælles skema (jf. nedenfor) for alle børn i børnegruppen/de børn, man er i daglig kontakt med. I udfyldelsen placeres de enkelte børn i forskellige farvezoner, alt efter hvordan de vurderes at trives eller ej.

Skemaet er tænkt som baggrund for fælles drøftelse og analyse blandt de professionelle af de enkelte børns trivsel efter den systematiske observation og registrering af det enkelte barn.

Der er 3 mulige zoner:

- Grøn zone:** Barnet trives og udvikler sig som forventet
Gul zone: Barnet viser tegn på, at det måske ikke trives og udvikler sig som forventet
Rød Zone: Barnet viser sikre tegn på, at det ikke trives, og det udvikler sig slet ikke som forventet.

I det følgende er der opridset en række forslag til spørgsmål hos og omkring barnet, der observeres i forbindelse med analysen af det enkelte barns trivsel, og hvilken zone barnet (evt. overvejende) kan placeres i.

Spørgsmålene er eksempler på spørgsmål, og de afpasses til det enkelte barns alder. Spørgsmålene er ikke fyldestgørende, men alene forslag til spørgsmål som man bl.a. kan bruge i sine observationer.

Der skal gøres opmærksom på, at de enkelte kommuner har justeret spørgsmålene ud fra fælles faglige drøftelser. Eksempler på spørgsmål er således ikke ens på tværs af kommuner.

Grøn zone: Barnet trives, udvikler sig og lærer på alle områder

Observationspunkter kan fx være:

- Barnet har en god, stabil kontakt til mindst ét andet barn i børnegruppen
- Barnet er aktivt deltagende i børnefællesskaber (har nogen at lege med)
- Barnet viser interesse for sin omverden og er nysgerrig
- Barnet kan vise glæde og begejstring

Barnet udviser selvtillid

Gul Zone: Der er områder hos og omkring barnet, som undrer og skal undersøges nærmere

Observationspunkter kan fx være:

Barnet er ikke, eller er kun sporadisk en del af et børnefællesskab (har ofte ikke nogen at lege med)

Barnet virker lidt passivt og udviser ikke megen interesse for sine omgivelser

Barnet viser sjældent glæde og begejstring

Det kan være svært at fange barnets opmærksomhed

Barnet græder let

Rød zone: Der er grund til bekymring, og der skal handles på bekymringen

Observationspunkter kan fx være:

Barnet er ikke en del af børnefællesskaberne men isolerer sig eller bliver isoleret af de andre børn

Barnet kommer let i konflikt med de andre børn eller de voksne

Barnet viser aldrig glæde og begejstring

Barnet er passivt og uden særlig interesse for sine omgivelser

Barnet kontakter overdrevent ukendte voksne

Den fælles faglige refleksion og dialog omkring de enkelte børn på basis af den systematiske observation af barnet
Følgende spørgsmål er til støtte for den efterfølgende fælles refleksion og dialog.

Grøn zone: Barnet trives, udvikler sig og lærer på alle områder

Fælles faglige diskussionsspørgsmål kan fx være:

- Hvordan kan vi se, at barnet trives?
- Hvad er medvirkende til, at barnet trives?
- Hvad kan vi gøre mere, så barnet trives endnu bedre?
- Hvor har vi vores viden fra – iagttagelser – dialog med barnet?
- Er der ting, vi ikke er tilstrækkeligt opmærksomme på?

Gul zone: Der er områder, som undrer og skal undersøges nærmere

Fælles faglige diskussionsspørgsmål kan fx være:

- Er der forskelle i vores oplevelser af barnet? Hvad siger disse forskelle om os?
- Har vi afprøvet noget i forhold til det, der undrer os/giver os bekymring for barnets trivsel?
- Hvordan reagerer vi selv på barnet?
- Hvilken relation har vi selv til barnet?
- Hvad ved vi om, hvordan barnet selv oplever sin situation?
- Hvornår/i hvilke situationer ser vi barnet trives? Hvad er det, der gør, at barnet trives?
- Hvad mener forældrene om barnets situation?
- Hvordan skal vi handle på vores bekymring?
- Hvem skal handle hvornår?
- Hvem er tovholder?

Rød zone: Der er grund til bekymring. Handlinger skal sættes i gang

Fælles faglige diskussionsspørgsmål kan fx være:

- Hvordan kan vi se, at barnet ikke trives?
- Hvad ved vi om, hvordan barnet oplever sin situation?
- Hvordan vil vi beskrive vores relation til barnet?
- Hvilke forskelle er der i vores oplevelser af barnet? Hvad siger disse forskelle om os?
- Hvornår/i hvilke situationer ser vi, barnet trives?
- Hvad gør, at barnet trives i de situationer?
- Hvad mener forældrene om barnets situation?
- Hvordan kan forældrenes ressourcer anvendes?
- Hvordan skal der handles på vores bekymring?
- Hvem skal handle hvornår?
- Hvem er tovholder?